

ALS DE DOOD

Mag je spelen met de dood? Of komt hij je dan halen? De wereld van kisten en lijkwagens is er eentje die de levenden liever niet betreden. Toch meldde Luxity-Annemarie Haverkamp zich aan voor het project 'Van kist tot kunst'. Een tikkeltje bijgelovig, maar toch nieuwsgierig stond ze model voor twee kunstenaars die een persoonlijke lijkstaf voor haar maakten. Durfde ze er ook in te gaan liggen?

TEXST Annemarie Haverkamp
FOTO'S Do Visser

TIP: TREK GEEN HAKKEN AAN IN EEN LIJKKIST

Als ik vandaag als springlevende in een lijkkist ga liggen en ik kom morgen onder een bus, heb ik het onheil dan over me afge-roepen? Die vraag houdt me bezig als ik – voorzichtig – in mijn auto naar

kunstenaar Charel Peulen in Wijchen rijd. Ik weet dat in zijn achtertuin een doodskist wacht. Voor mij.

‘Ja, die vraag heb ik mezelf ook gesteld’, zegt Peulen als ik met hem mijn ongemak deel. ‘Gek hè, dat je zo gaat

denken als je met de dood bezig bent.’

Achter de tuintafel staat een baar met daarop de kist onder een blauw zeil. De kunstenaar heeft hem niet voor mij gemaakt om me er zo spoedig mogelijk in te kunnen begraven. Ik adem nog en in die hoedanigheid ben ik staat mee te doen aan het project Van kist tot kunst. Het gaat om een initiatief van de Overasseltse uitvaart-ondernemer Monica Zeegers. Zij riep kunstenaars op persoonlijke kisten te maken voor levende ‘doden’. Ik meldde me als een van de modellen, zodat ik hier over mijn ervaringen een artikel kon schrijven. Op een blog vertelde ik de kunstenaars – anoniem – wat mijn interesses waren en hoe ik in het leven stond.

Dat was in mei. Toen al vroeg ik me af of ik de deadline (fijn woord) voor dit nummer nog wel zou halen als ik me inliet met een dergelijk morbide project. Maar sterker was de nieuwsgierigheid: hoe voelt het om in je eigen kist te liggen?

Na de koffie trekt Charel Peulen het blauwe zeil weg. ‘Kom maar kijken.’ Ik laat mijn vingers over het deksel glijden. De kunstenaar heeft teksten van muziek waar ik graag naar luister in het hout gegraveerd. En hij heeft zinnen toegevoegd over leven en dood. Mijn kist is blauw, mijn lievelingskleur. Als Peulen het deksel opent, zie ik een geschilderde sterrenhemel aan de onderkant. ‘Heb je iets om naar te kijken als je erin ligt.’

Jaja, maak er maar grapjes over. Maar voor de kunstenaar is de kist al lang niet meer eng. ‘Voor mij is het een object geworden’, vertelt hij. ‘Ik ben er al zo lang mee bezig.’ In zijn omgeving lag dat anders. ‘Gadverdamme’, was een veel gehoorde reactie. De dood, daar kon je je beter niet mee inlaten.

Peulen stond juist stil bij de diep-

gang van het leven, merkte hij toen hij de kist tot kunst verhieft. ‘Soms ontroerde het me. Schoten me de tranen in de ogen.’ Van koper maakte hij

VAN KIST TOT KUNST

Voor het project Van kist tot kunst meldden zich bijna tachtig kunstenaars. Daarvan werden en 25 geselecteerd die elk een onbewerkte kist kregen. Een deel van de kisten wordt in november - Allerzielen - ge-exposeerd in de Stratemakerstoren in Nijmegen. In Maastricht, waar Monica Zeegers een tweede filiaal heeft, komt ook een tentoonstelling. De kisten worden geen eigendom van de modellen. Het kunstenaarsechtpaar Huub en Adelheid Kortekaas selecteert een winnende kunstenaar. De hoofdprijs is een compleet verzorgde uitvaart.
Info: www.monicazeegers.nl

ook vast originele bidprentjes die mijn vrienden na mijn begrafenis kunnen meenemen.

We tillen de kist op de grond. Want ja, nu wil ik er toch in gaan liggen. Door de blauwe verf, de sterretjes en de tekeningen op de zijanten doet de doos meer denken aan een speelgoedkist of een verkleedkist dan aan een plek waar de kille dood het voor het zeggen heeft. Eenmaal binnen is het ook heel gezellig. Aanvallen van hyperventilatie blijven uit. Tussen de planken is het wel krap. Als ik echt overleden ben, moeten ze me maar geen schoenen met hakken aantrekken.

‘Dat doen we ook nooit’, stelt uitvaartondernemer Monica Zeegers me een paar dagen later gerust. Het goede nieuws is dat ik niet onder een bus ben gekomen. De dood heeft me met rust gelaten. Het gekke is dat ik ook niet meer heb gedacht aan represailles van IJzeren Hein. Met de tweede kunstenaar die voor mij een persoonlijke kist ontwierp, Wijchenaar Sjon Melchers,

kan ik al heel gewoon praten over sterven. Melchers maakte een kist met zo mogelijk nog meer kleur dan Peulen. Met bikini’s, mooie kleren, warme dekens en songteksten maakte hij er een vrolijke boel van. Melchers gelooft dan ook niet in het einde, maar in wedergeboorte. ‘Het is wel apart om iets te maken waarvan je weet dat het uiteindelijk vernietigd wordt’, zegt hij. ‘Of het hout wordt verbrand, of het verdwijnt in de aarde.’ Zo simpel is het. Hoe meer ik me bezighoudt met het onafwendbare doodgaan, hoe minder beladen het onderwerp wordt.

‘Dat is precies de bedoeling’, stelt de uitvaartondernemer. ‘Ik wil de dood onderdeel maken van het bestaan. De angst wegnemen. Sommige mensen zijn er zo bang voor, dat ze vergeten te leven.’

Als ik samen met de fotograaf achter haar lijkwagen aanrijd om te poseren bij mijn kist, word ik toch weer een beetje nerveus. We rijden naar de rivier. Wat nou als ik morgen verdrink? «